

PHÁT TRIỂN NGÔN NGỮ CHO TRẺ KHIẾM THÍNH THÔNG QUA GIAO TIẾP TRONG TỔ CHỨC TRÒ CHƠI Ở LỚP MẪU GIÁO HÒA NHẬP

Bùi Thị Lâm

Khoa Giáo dục Đặc biệt, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Tóm tắt. Phát triển ngôn ngữ là một mục tiêu quan trọng trong giáo dục trẻ khiếm thính lứa tuổi mẫu giáo. Quan điểm phát triển ngôn ngữ theo phương pháp tự nhiên đã khẳng định, giao tiếp trong quá trình chơi là phương tiện hữu hiệu để đạt được các mục tiêu phát triển ngôn ngữ cho trẻ em nói chung và trẻ khiếm thính nói riêng. Nội dung bài báo này đề cập đến các biện pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ khiếm thính thông qua giao tiếp trong quá trình chơi ở lớp mẫu giáo hòa nhập bao gồm: sử dụng giao tiếp tổng hợp, điều chỉnh việc dùng lời nói khi giao tiếp và hướng dẫn trẻ chơi, sử dụng các kỹ thuật phát triển ngôn ngữ tự nhiên trong giao tiếp và khuyến khích trẻ em giao tiếp, tương tác với nhau khi chơi.

Từ khóa: Trẻ khiếm thính, phát triển ngôn ngữ, tổ chức trò chơi, mẫu giáo hòa nhập.

1. Mở đầu

Trong giáo dục trẻ khiếm thính, phương pháp phát triển ngôn ngữ được ủng hộ và sử dụng rộng rãi là phương pháp ngôn ngữ tự nhiên (trẻ học ngôn ngữ thông qua các tình huống thực và có ý nghĩa với trẻ). Phương pháp này đặc biệt phù hợp đối với trẻ khiếm thính lứa tuổi mẫu giáo, cho dù trẻ học ngôn ngữ nói hay ngôn ngữ kí hiệu. Do đó, phát triển ngôn ngữ cho trẻ mẫu giáo khiếm thính không phải là dạy ngôn ngữ cho trẻ mà là tổ chức các hoạt động và tạo môi trường giao tiếp để thông qua đó trẻ học ngôn ngữ [2, 6]. Với cách tiếp cận này, trò chơi có một vị trí đặc biệt quan trọng trong quá trình phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Nghiên cứu, đề xuất được các biện pháp và chỉ dẫn cho nhà giáo dục giao tiếp, tổ chức có hiệu quả trò chơi cho trẻ khiếm thính sẽ góp phần thực hiện mục tiêu phát triển ngôn ngữ - một mục tiêu quan trọng bậc nhất của công tác chăm sóc, giáo dục trẻ khiếm thính tuổi mầm non.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Đặc điểm phát triển ngôn ngữ của trẻ khiếm thính lứa tuổi mẫu giáo

Đối với trẻ khiếm thính lứa tuổi mẫu giáo, sự phát triển ngôn ngữ cũng có một số đặc điểm tương tự đặc điểm ngôn ngữ của trẻ mẫu giáo, song do ảnh hưởng của tật điếc mà sự phát triển ngôn ngữ của trẻ còn có một số khác biệt. Sự phát triển ngôn ngữ của trẻ em bình thường rõ ràng dựa trên cơ sở thính giác và giao tiếp bằng ngôn ngữ. Còn đối với trẻ khiếm thính thì chúng diễn ra theo một cách khác: trẻ không nghe được tiếng nói của mọi người xung quanh, không có khả năng

Ngày nhận bài: 15/08/2013. Ngày nhận đăng: 10/11/2014.

Liên hệ: Bùi Thị Lâm, e-mail: lambt@hnue.edu.vn

bất chước được tiếng nói, bởi vậy không tự học nói được mà cần sự hỗ trợ của các phương tiện trợ thính. Tuy vậy, ngôn ngữ nói của trẻ có thể phát triển và rút ngắn đáng kể khoảng cách phát triển so với trẻ nghe bình thường cùng độ tuổi nếu trẻ được can thiệp sớm và hỗ trợ về ngôn ngữ sớm ngay từ độ tuổi mầm non.

Cho đến nay, những nghiên cứu về ngôn ngữ nói ở trẻ khiếm thính đã chỉ ra rằng sự phát triển ngôn ngữ nói ở trẻ khiếm thính thường bị chậm lại, một số trẻ còn thất bại để phát triển ngôn ngữ nói. Thậm chí cả những trẻ có mức độ điếc nhẹ cũng thường xuyên trải qua những sự chậm trễ ở một số mặt của sự phát triển ngôn ngữ.

Về từ vựng, vốn từ ngữ ở trẻ khiếm thính rất nghèo nàn, ít hơn nhiều so với trẻ bình thường cùng lứa tuổi [7].

Về sự phát triển ngôn ngữ ở giai đoạn đầu và giao tiếp sớm, các nghiên cứu đều khẳng định sự phát triển ngôn ngữ và giao tiếp sớm của những trẻ khiếm thính ở mức độ nhẹ và vừa tuân theo các giai đoạn và tốc độ phát triển bình thường [6]. Đối với những trẻ khiếm thính ở mức độ nặng và sâu thì sự phát triển giao tiếp và ngôn ngữ sớm có bị ảnh hưởng đặc biệt về tính dễ hiểu của lời nói.

Không chỉ sự phát triển lời nói bị chậm đáng kể mà lời nói của trẻ khiếm thính cũng khó đạt được mức độ rõ ràng và biểu cảm. Tính dễ hiểu của lời nói có liên quan đến mức độ điếc, tức là, trẻ có mức độ điếc càng nặng thì mức độ rõ ràng trong lời nói càng thấp.

Sự phát triển các cấu trúc ngữ pháp trong ngôn ngữ của trẻ khiếm thính lứa tuổi mẫu giáo cũng không đạt được như trẻ nghe bình thường cùng độ tuổi. Có một số cấu trúc ngữ pháp không thể phát triển được, trong khi đó có một số cấu trúc ngữ pháp chỉ là của riêng trẻ khiếm thính [3]. Do ảnh hưởng từ việc sử dụng cả ngôn ngữ nói và ngôn ngữ kí hiệu nên trẻ khiếm thính thường nói sai cấu trúc ngữ pháp, sử dụng ngược các cấu trúc câu thông thường.

Mặc dù vậy, các nghiên cứu hiện nay đều chứng minh rằng chỉ có ngôn ngữ nói bị khiếm khuyết và phát triển chậm ở trẻ khiếm thính, còn ngôn ngữ kí hiệu không bị ảnh hưởng. Trẻ khiếm thính có thể đạt được mức độ phát triển ngôn ngữ kí hiệu tương đương ngôn ngữ nói ở trẻ nghe bình thường.

2.2. Vai trò của giao tiếp khi chơi trong môi trường giáo dục hòa nhập đối với sự phát triển ngôn ngữ của trẻ khiếm thính

Đối với trẻ mẫu giáo nói chung, các công trình nghiên cứu tâm lí học và giáo dục học đã chỉ ra rằng, trò chơi là thành phần cần thiết của sự phát triển nhận thức và ngôn ngữ. Bởi vì, trong trò chơi đòi hỏi trẻ luôn phải hành động, những hành động này tạo ra sự liên kết giữa vận động, nhận thức và lời nói trong thực tế. Mặt khác, khi chơi, trẻ em được “tắm mình” trong thế giới từ ngữ, trẻ tạo ra những câu nói, hành động mới mà không có hình mẫu hoặc những việc có sẵn từ trước một cách trực tiếp [2]. Để phát triển ngôn ngữ cho trẻ khiếm thính thì yếu tố môi trường ngôn ngữ hỗ trợ cho việc học của trẻ cần được nhấn mạnh đặc biệt. Giao tiếp, tương tác với trẻ khiếm thính trong môi trường giáo dục hòa nhập là đang cung cấp cho trẻ khiếm thính một môi trường với nhiều kích thích ngôn ngữ từ các bạn cùng trang lứa.

Đối với trẻ khiếm thính, trò chơi là một phương tiện quan trọng để học ngôn ngữ, cả về nội dung và cách sử dụng ngôn ngữ. Trò chơi tạo ra các tình huống giao tiếp tự nhiên, giúp phát huy những điều kiện tiên quyết cần thiết cho sự phát triển ngôn ngữ như nghe, quan sát, bắt chước, sự hình thành các khái niệm. . . Có rất nhiều hành động cũng như các mối quan hệ trong trò chơi nên có thể nhiều trẻ tham gia ở các mức độ khác nhau. Do đó, trò chơi tạo ra cơ hội để trẻ có vốn ngôn ngữ hạn chế có thể chủ động và tham gia hội thoại với những trẻ có ngôn ngữ thành thạo, nâng cao kĩ năng giao tiếp và sử dụng ngôn ngữ.

Giao tiếp được xảy ra trong toàn bộ quá trình chơi: từ lúc thoả thuận trước khi chơi đến quá

trình chơi và kết thúc chơi, làm cho hoạt động ngôn ngữ của trẻ trở nên tích cực. Mỗi tình huống mà trẻ khiếm thính giao tiếp với bạn, với cô trong quá trình chơi sẽ đem lại cho các em vô vàn cơ hội phát triển ngôn ngữ như lắng nghe người xung quanh nói, thể hiện ý tưởng chơi của mình, sắm vai các nhân vật... Điều này giúp cho vốn từ của trẻ khiếm thính mở rộng, phong phú, có chiều sâu và tính khái quát hơn. Trò chơi cung cấp một môi trường giàu ngôn ngữ hơn so với các hoạt động khác, tổ chức tốt trò chơi là con đường tốt nhất để đảm bảo trẻ khiếm thính thành công trong việc sử dụng các kĩ năng giao tiếp và ngôn ngữ.

Trẻ khiếm thính học ngôn ngữ thông qua giao tiếp, trong giai đoạn đầu sự phát triển ngôn ngữ và giao tiếp luôn đi cùng với nhau. Điều chúng ta dễ dàng nhận thấy là, ngôn ngữ của trẻ khiếm thính được phát triển trong trò chơi là thông qua quá trình giao tiếp, tương tác giữa các trẻ với nhau, giữa trẻ với người lớn. Đối với trẻ khiếm thính, những khiếm khuyết về nghe rõ ràng là một yếu tố ảnh hưởng quan trọng đến những khiếm khuyết về sự phát triển ngôn ngữ [3]. Cơ hội tham gia vào các cuộc hội thoại bằng lời bị hạn chế, nên những trẻ khiếm thính không có nhiều cơ hội để học nói. Do đó, trẻ khiếm thính cần được tạo nhiều cơ hội hơn để học ngôn ngữ. Điều này đòi hỏi nhà giáo dục cần áp dụng một số biện pháp trong quá trình giao tiếp với trẻ khi chơi nhằm giúp trẻ tham gia tốt hơn vào trò chơi và đạt được các mục tiêu phát triển ngôn ngữ.

Tổ chức trò chơi cho trẻ trong lớp mẫu giáo hòa nhập, giáo viên sẽ sử dụng sức mạnh của những ý tưởng, hứng thú, và khả năng của trẻ để nâng cao việc học ngôn ngữ thông qua chơi. Đối với những trẻ có khó khăn về ngôn ngữ như trẻ khiếm thính thì việc học ngôn ngữ thông qua chơi sẽ giúp trẻ được học trong môi trường tự nhiên, đầy hứng thú và trẻ cảm nhận được sự thành công bởi một đặc trưng của tổ chức trò chơi là trẻ có nhiều cơ hội để lựa chọn các hoạt động phù hợp với sự phát triển.

2.3. Một số biện pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ khiếm thính thông qua giao tiếp trong quá trình tổ chức trò chơi ở lớp mẫu giáo hòa nhập

Quá trình chơi của trẻ khiếm thính luôn cần có sự hướng dẫn, trợ giúp của giáo viên, đặc biệt là việc giao tiếp với trẻ và khuyến khích trẻ học ngôn ngữ trong quá trình chơi. Với vai trò là “điểm tựa”, “thang đỡ” cho trẻ trong quá trình chơi, giáo viên có thể áp dụng các biện pháp sau trong giao tiếp để hỗ trợ cho trẻ khiếm thính chơi tốt hơn và đạt được các mục tiêu phát triển ngôn ngữ.

2.3.1. Sử dụng giao tiếp tổng hợp với trẻ

Trẻ khiếm thính dù ở mức độ nào cũng có thể sử dụng phần thính lực còn lại để nghe. Nhờ khả năng nghe còn lại với sự hỗ trợ của phương tiện trợ thính mà trẻ có thể học và sử dụng ngôn ngữ nói. Song việc sử dụng tiếng nói như một phương tiện giao tiếp chủ yếu ở trẻ khiếm thính có rất nhiều hạn chế. Sử dụng các phương tiện giao tiếp khác như: cử chỉ điệu bộ, kí hiệu, hình ảnh... để diễn đạt thông tin, hỗ trợ giao tiếp là rất cần thiết đối với trẻ khiếm thính.

Sử dụng giao tiếp tổng hợp trong tổ chức, hướng dẫn trẻ chơi là việc giáo viên sử dụng các phương tiện giao tiếp khác nhau như: lời nói, hình miệng, kí hiệu, cử chỉ điệu bộ, hình ảnh... để giao tiếp với trẻ khiếm thính và hướng dẫn các trẻ em khác trong lớp học học sử dụng các phương tiện giao tiếp này để chơi cùng trẻ khiếm thính.

Tùy thuộc vào tình huống mà có thể áp dụng linh hoạt những cách sau đây:

- *Kết hợp nói với cử chỉ điệu bộ:* Trong khi nói, giáo viên làm các cử chỉ, điệu bộ, hành động mô phỏng phù hợp với nội dung muốn chuyển tải đến cho trẻ.

- *Kết hợp nói với hình vẽ, tranh ảnh:* Trong một số tình huống chơi, giáo viên có thể vừa nói vừa chỉ vào tranh ảnh hay đối tượng đang được đề cập đến hoặc các sơ đồ bằng hình ảnh mô tả cách thực hiện trò chơi của trẻ.

- *Kết hợp nói với kí hiệu ngôn ngữ*: Giáo viên có thể học một số kí hiệu thông thường của trẻ khiếm thính để khi chơi, giao tiếp với trẻ có thể hiểu những điều trẻ muốn nói và sử dụng khi nói với trẻ. Việc sử dụng kí hiệu của giáo viên sẽ là cách để giúp các trẻ em học chấp nhận sự đa dạng trong lớp học.

2.3.2. Điều chỉnh việc sử dụng lời nói khi giao tiếp, hướng dẫn trẻ chơi

Trẻ em không đồng nhất về những hiểu biết về môi trường xung quanh, kĩ năng xã hội, ngôn ngữ... sự khác biệt này ở trẻ khiếm thính lại càng lớn hơn. Nhiều trẻ đến trường hầu như chưa nói được, khả năng giao tiếp với mọi người rất hạn chế. Chính vì vậy, ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng nhận thức, kĩ năng xã hội, kĩ năng chơi và tương tác với bạn bè. Những yêu cầu và chỉ dẫn chơi nếu không được điều chỉnh sẽ trở thành rào cản lớn đối với sự tham gia của trẻ và trẻ sẽ không thể hoà nhập một cách hiệu quả và có ý nghĩa vào lớp học.

Thực chất của biện pháp này là điều chỉnh cách thức giao tiếp, chỉ dẫn và những điều kiện hỗ trợ khác cho việc sử dụng lời nói với trẻ khiếm thính như giúp trẻ đọc hình miệng, chú ý vị trí của trẻ khi giao tiếp với giáo viên và các bạn, và điều chỉnh độ phức tạp của lời nói cho phù hợp với khả năng ngôn ngữ của trẻ khi hướng dẫn, gợi ý, trợ giúp trẻ chơi.

Các nghiên cứu về thính học trong giáo dục trẻ khiếm thính chỉ ra rằng, khoảng cách tốt nhất để trẻ khiếm thính nghe được lời nói một cách dễ dàng là trong khoảng 1 m [1]. Do vậy, giáo viên, các trẻ khác trong quá trình chơi, khi cần nói với trẻ khiếm thính thì nên tiến lại gần trẻ trước khi nói.

Mặt khác, để hiểu được những lời nói của người khác, trẻ khiếm thính rất cần sự hỗ trợ thông qua đọc hình miệng. Để tạo điều kiện thuận lợi cho trẻ khiếm thính đọc hình miệng, trong quá trình giao tiếp, hướng dẫn chơi, giáo viên nên đứng hoặc ngồi đối diện trẻ, chú ý không che miệng khi nói, không đi lại trong lúc đang nói, thu hút trẻ khiếm thính nhìn về phía mình trước khi nói và ra hiệu cho trẻ biết ai trong nhóm đang nói để trẻ có thể nhìn đúng hướng và đọc hình miệng thuận lợi hơn; chú ý đến vị trí của mình khi nói với trẻ sao cho khuôn mặt được chiếu sáng, không nên đứng ở các vị trí mà ánh sáng chiếu từ phía sau, đứng ngược sáng với đèn hoặc cửa sổ. Ngoài ra, giáo viên cũng cần gợi ý, hướng dẫn trẻ chơi trong nhóm sao cho các trẻ có thể nhìn thấy nhau.

Độ phức tạp của câu nói cũng là yếu tố cần quan tâm khi giao tiếp, hướng dẫn trẻ chơi. Thông thường, trong lớp mẫu giáo hoà nhập, trình độ ngôn ngữ của trẻ khiếm thính có thể thấp hơn nhiều so với trẻ em nghe bình thường cùng độ tuổi. Do vậy, giáo viên cần điều chỉnh cả về độ dài câu nói, độ quen thuộc của các từ được dùng trong câu và cấu trúc của câu nói khi giao tiếp, hướng dẫn trẻ khiếm thính. Chẳng hạn, giáo viên có thể nói với tất cả trẻ em trong lớp “Bây giờ hết giờ chơi rồi, chúng ta hãy cùng cất đồ chơi.” thì nên nói với trẻ khiếm thính “Cất đồ chơi”. Với trẻ khiếm thính, nên nói ngắn gọn, rõ ràng, nhấn mạnh vào ý trọng tâm của câu nói. Giáo viên nói với tốc độ vừa phải, tự nhiên, không nên nói lảm nhảm, nói chậm quá hoặc quá cường điệu giọng nói và hình môi.

Thông thường, lời nói của phần lớn trẻ khiếm thính không được rõ ràng và độ lưu loát không cao. Do đó, nếu phát âm của trẻ không rõ ràng thì giáo viên hãy kiên trì dành thời gian nghe xem trẻ đang muốn nói gì, giúp trẻ sử dụng đúng từ để nói và luôn giữ thái độ tích cực, động viên khuyến khích trẻ.

2.3.3. Sử dụng các kĩ thuật phát triển ngôn ngữ tự nhiên trong quá trình giao tiếp

Quá trình chơi sẽ tạo ra nhiều cơ hội tự nhiên để trẻ giao tiếp với nhau. Bước sang tuổi mẫu giáo, trẻ em đã chơi các trò chơi mang tính xã hội. Những trò chơi này không thể duy trì được lâu nếu không có sự trao đổi. Ngôn ngữ là chất kết dính hiệu quả để kết nối giữa những người chơi với nhau. Do đó, trò chơi cũng là môi trường tốt để trẻ học ngôn ngữ. Mặc dù vậy, đối với trẻ khiếm

thính cũng như một số trẻ khó khăn về ngôn ngữ cần phải sử dụng một số kỹ thuật để khuyến khích trẻ học và sử dụng ngôn ngữ trong quá trình chơi.

Trong quá trình chơi cần áp dụng các biện pháp hỗ trợ giúp trẻ khiếm thính học ngôn ngữ, song vẫn cần đảm bảo tính tự nhiên và vui vẻ của trò chơi. Không biến các trò chơi thành hoạt động phát triển ngôn ngữ một cách khiên cưỡng. Khi giao tiếp với trẻ trong quá trình chơi, giáo viên có thể sử dụng các kỹ thuật:

- *Sử dụng lời nói mẫu như:* Nói mẫu, mở rộng câu nói cho trẻ, nhắc lại, nói song song, tự nói một mình về những việc đang làm, hoặc những việc trẻ đang làm. Đưa ra các từ ngữ, câu nói phù hợp với tình huống để hướng dẫn trẻ sử dụng khi nói với các bạn.

- *Tạo tình huống, là việc tạo cơ hội tự nhiên giúp trẻ sử dụng ngôn ngữ.* Trong khi trẻ chơi, giáo viên có thể chủ động tạo ra các tình huống buộc trẻ cần sử dụng ngôn ngữ để học cách chơi, có được đồ chơi, tương tác với bạn bè và cô giáo... Các kỹ thuật này được sử dụng thông qua việc tạo tình huống giúp trẻ có thể giao tiếp được với những bạn cùng chơi như: gợi ý trẻ nhờ người khác giúp đỡ, chỉ dẫn cho bạn khác cách chơi, đặt câu hỏi với các bạn trong nhóm chơi, trả lời câu hỏi, tạo ra lỗi...

- *Khuyến khích trẻ sử dụng ngôn ngữ trong khi chơi.* Khi trẻ chơi, ngôn ngữ có thể được sử dụng để tìm kiếm bạn chơi, đồ vật; tương tác với bạn cùng trang lứa; yêu cầu được hỗ trợ; nói về các hoạt động; và phản ứng, thoả thuận với các bạn. Giáo viên có thể dựa vào các tình huống trong khi chơi để khuyến khích trẻ sử dụng ngôn ngữ phù hợp với khả năng của trẻ.

2.3.4. Khuyến khích trẻ giao tiếp, tương tác với nhau khi chơi

Đối với trẻ khiếm thính, do những khó khăn về ngôn ngữ và giao tiếp nên cần giúp trẻ bắt đầu bằng cách giao tiếp, tương tác với người lớn, tương tác và chơi trong nhóm nhỏ với các bạn quen thuộc rồi đến chơi và tương tác trong nhóm chơi lớn hơn [5]. Điều này giúp trẻ luôn có thể thành công trong tương tác xã hội và có cảm giác an toàn hơn.

Giao tiếp khi chơi bao gồm cả sự chủ động từ phía trẻ khiếm thính, song trong môi trường hoà nhập thì cần có sự chủ động từ phía trẻ nghe bình thường. Đây là một cách hỗ trợ trẻ khiếm thính nói chung và hỗ trợ học ngôn ngữ cho trẻ nói riêng. Khi tổ chức trò chơi, giáo viên có thể tăng cường giao tiếp, tương tác giữa các trẻ với nhau bằng cách:

- *Khuyến khích trẻ giao tiếp, tương tác cùng nhau:* Giáo viên khuyến khích, động viên trẻ khiếm thính tham gia vào các hoạt động cùng các bạn khác trong lớp, giúp trẻ dễ dàng hoà nhập, tự tin hơn trong giao tiếp. Kỹ thuật này được thực hiện thông qua việc sử dụng các trò chơi theo nhóm như cho trẻ chơi tô màu cùng nhau, để mỗi trẻ sẽ tô màu cho một phần của bức tranh, khuyến khích trẻ nói với nhau về phần mình đã tô màu, hoặc cho trẻ chơi các trò chơi có tính luân phiên cho phép trẻ khiếm thính có thời gian chờ đến lượt mình và tham gia vào trò chơi một cách tự nhiên. Ví dụ: Trò chơi làm đoàn tàu, mỗi lần dừng lại nối thêm một toa, yêu cầu trẻ dừng lại chỗ có cả trẻ nghe bình thường và trẻ khiếm thính để tạo thành toa mới. Mặt khác, giáo viên cũng cần khuyến khích các trẻ nghe bình thường khác trong lớp chơi cùng, hỗ trợ bạn khiếm thính khi chơi.

- *Tăng cường sự giúp đỡ từ bạn cùng trang lứa:* Giáo viên có thể yêu cầu trẻ nghe bình thường giúp đỡ, hướng dẫn trẻ khiếm thính trong khi các em cùng chơi với nhau. Trẻ nghe bình thường nhắc lại lời giáo viên nói cho trẻ khiếm thính và ngược lại, có thể nói lại lời của trẻ khiếm thính cho giáo viên. Điều này có lợi cho cả trẻ nghe bình thường và trẻ khiếm thính.

- *Tạo tình huống để trẻ tương tác với nhau:* Giáo viên gợi ý tình huống chơi mang tính xã hội buộc trẻ phải tương tác với nhau, tạo sự liên kết giữa các vai chơi và trò chơi, hướng sự chú ý của các trẻ khác vào lời chỉ dẫn hoặc yêu cầu của một trẻ nào đó trong nhóm nếu chúng không để ý tới, đưa ra các từ ngữ, câu nói phù hợp với tình huống cho trẻ...

3. Kết luận

Ngôn ngữ là lĩnh vực bị ảnh hưởng trầm trọng nhất từ tật điếc và sự phát triển ngôn ngữ ở trẻ khiếm thính cần có những hỗ trợ đặc biệt cả về phương tiện hỗ trợ thính học lẫn các kỹ thuật phát triển ngôn ngữ áp dụng trong quá trình giao tiếp, chăm sóc và giáo dục trẻ. Những biện pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ được đề cập trong bài viết này là những yêu cầu, gợi ý cho giáo viên làm việc trong các lớp mẫu giáo hoà nhập, giúp giáo viên tổ chức trò chơi tốt hơn và tận dụng tối đa lợi thế của trò chơi trong phát triển ngôn ngữ cho trẻ khiếm thính độ tuổi mẫu giáo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Cole, E.B., 1992. *Listening and talking: A guide to promoting spoken language in young Hearing Impaired children*. Washington, DC: Alexander Graham Bell Association for the Deaf.
- [2] Drifte, C., 2002. *Early learning goal for children with special needs: Learning through play*. London: David Fulton Publisher.
- [3] Kuder, S.J., 2003. *Teaching students with language and communication disabilities*. Boston: Allyn and Bacon.
- [4] Lowenthal, B., 2000. *Naturalistic Language Intervention in Inclusive Environments*. *Intervention in School and Clinic*, Vol. 31, Issue 2.
- [5] Mary, P.M., 2000. *Early intervention and language development in children who are deaf and hard of hearing*. *Pediatrics*, 106, 43-52.
- [6] C. Yoshinaga-Itano, C., 2000. *Successful outcomes for deaf and hard of hearing children*. *Seminars in hearing*, Vol 21, No 4.
- [7] Nguyễn Thị Hoàng Yến, 2009. *Đại cương về giáo dục trẻ khiếm thính*. NXB Đại học Sư phạm.

ABSTRACT

Developing a language for children who are hearing impaired during play in inclusive preschool classes

Language development is an important goal of in preschool education of children who are hearing impaired Using the natural method, communication during play is a powerful tool that supports and enhances language development in hearing impaired children. This report presents strategies in developing language for preschoolers who are hearing impaired during play in inclusive settings using total communication, adjusting this to support children at play, using natural language techniques when children are at play, and encouraging children to interact.